

**ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ)
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի հնստիտուտի տնօրեն
Ս. Ա. Բալաշյան
«04» հունիսի 2025 թ.
ИНИСТИТУТ ПРАВА

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ Իրավունքի տեսության և Սահմանադրական իրավունքի
Հեղինակ(ներ)՝ դասախոս, Մարկիսով Հ.Ա.

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Ազգային անվտանգության հիմունքները

Մագիստրոսի կրթական ծրագիր՝ 042101.02.7 «Սահմանադրական իրավունք,
պետության և իրավունքի տեսություն»,
042.101.04.07 Քրեական իրավունք
և դատավարություն,
Գործարարական իրավունք

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7 Իրավագիտություն

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

1. Ներածություն

Հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության եւ Արցախի Հանրապետության առջեւ ծառայած մարտահրավերները, որոնք իրենց բնույթով գոյաբանական պայքարի ասպեկտներ ունեն՝ անհրաժեշտ է, որ ապագա մասնագետները կարողանան, իրենց մասնագիտական ուղղվածությունների համատեքստում, ոչ միայն համադրեն, այլեւ՝ գիտակցեն Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրները:

«Ազգային անվտանգության հիմունքները»՝ Ազգային անվտանգության գիտական եւ գործնական հիմքերի համադրությամբ համակարգ է, որը նպաստելու է ապագա մասնագետի՝ Ազգային անվտանգության վերաբերյալ իմացությունների, հմտությունների եւ ունակությունների ձեւավորմանը իրավաբանական տարբեր ոլորտներում գործունեություն ծավալելու նպատակով: «Ազգային անվտանգության հիմունքները» դասընթացը ենթադրում է ինչպես ընդհանուր սկզբունքների ուսումնասիրություն, որոնց գիտակցված տիրապետումն Ազգային անվտանգության համատեքստում ապահովելու է ապագա մասնագետի, սեփական գործունեության գրագետ կազմակերպումը, տարբեր հարթություններում յուրաքանչյուր գործունեության, գործողության եւ/կամ անգործության համադրում Ազգային անվտանգության հետ, այնպես էլ գործնական հմտություններ (գրավոր եւ բանավոր խոսքի զարգացմանն ուղղած գործնական աշխատանքներ եւ այլն), որոնք ուղղված են արդեն առանձին մասնագիտացումների համատեքստում մասնագիտական ուղղությունների եւ Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների համադրմանը, համեմատական վերլուծությանը եւ այլնին: Դասընթացի շրջանակներում խնդիր է դրված՝ ուսանողի մոտ ձեւավորել Ազգային անվտանգության հիմունքների, հիմնախնդիրների ամբողջական պատկերացում, ինչպես նաեւ նեղ մասնագիտական գործունեության առջեւ դրված գիտական եւ գործնական հիմնախնդիրները համադրել եւ կարողանալ լուծել Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների համատեքստում:

Առարկայի նպատակն է: «Ազգային անվտանգության հիմունքներ» ակադեմիական դիսցիպլինի ուսումնասիրությունը առանձնահատուկ նշանակություն է կարեւորություն ունի յուրաքանչյուր իրավաբան-ուսանողի համար եւ նպատակ ունի զարգացնել ուսանողների կարողությունները՝ վերլուծելու եւ համեմատելու Ազգային անվտանգության հիմունքները, հայեցակարգերը, ինչպես նաեւ ուսումնասիրելու անվտանգության տարբեր ասպեկտները գլոբալ եւ տեղական մակարդակներում՝ ժամանակակից սոցիալ-քաղաքական փոփոխությունների համատեքստում:

Առարկայի խնդիրներն են: «Ազգային անվտանգության հիմունքները» ակադեմիական դիսցիպլինի հիմնական խնդիրներն են.

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

- Վ Ըստ մասնագիտական կրթական ծրարգրի ուղղվածության Ազգային անվտանգության հայեցակարգի վերաբերյալ գիտելիքների ձեռք բերումը:
- Վ Ըստ մասնագիտական կրթական ծրարգրի ուղղվածության ուսանողի առջև ծառայած խնդիրներ լուծելը՝ Ազգային անվտանգության համատեքստում, համադրել այդ խնդիրները, ինչպես նաև գիտակցել վերջիններիս հետեանքները:
- Վ Հաշվի առնելով Ազգային անվտանգության հայեցակարգի մշակման բարդությունը, կարևորությունն ու բազմաշերտությունը՝ անհրաժեշտ է խորացնել գիտելիքները նաև իրավաբանական հայեցակարգերում:

2.1. Կրթական վերջնարդյունքները: Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը պետք է.

Իմանա՝

- Վ Ինչ են իրենցից ներկայացնում «Ազգային անվտանգություն», «Ազգային անվտանգության հայեցակարգ» եզրույթները,
- Վ «Ազգային անվտանգության ռամավարության» նորմատիվ բնույթը, տեղը նորմատիվ իրավական ակտերի հիերարխիայում,
- Վ Արցախի Հանրապետության, Հայոց ցեղասպանության ճանաչման եւ Հայաստանյազ առաքելական սուրբ եկեղեցու տեղի ու դերի վերաբերյալ ընդունված «Ազգային անվտանգության ռազմավարություն»-ներում ամրագրված կարգավիճակների տարբերությունները,
- Վ Հայաստանի Հանրապետության «Ազգային անվտանգության ռազմավարության» 2007 եւ 2020 թվականների առանցքային տարբերությունները՝ ըստ մասնագիտական կրթական ծրարգրի ուղղվածության:

Կարողանա՝

- Վ ինքնուրույն եւ համակողմանիորեն կիրառել մասնագիտական գիտելիքները՝ նոր եւ անծանոթ իրադրություններում, տեսական եւ գործնական իրավական հիմնախնդիրների, հատկապես ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների լուծման համար,
- Վ ինքնուրույն գտնել, դասկարգել եւ համակողմանի ու համակարգված մոտեցմամբ, փաստարկված մեկնաբանել օրենսդրական կամ այլ տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ է մասնագիտացման ոլորտում՝ ազգային անվտանգության խնդրի լուծման համար,
- Վ ինքնուրույն օգտագործել գիտական հետազոտության մեթոդները՝ մասնագիտական գործունեություն ծավալելիս եւ ազգային անվտանգության համատեքստում անհրաժեշտ հետազոտություններ իրականացնելիս,

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Ս իրավաստեղծման, իրավակիրառման եւ մեկնաբանման ժամանակ հասկանալ քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական, պատմական, անձնային եւ հոգեբանական գործոնները, որոնք կարող են առաջ քաշել ազգային անվտանգության հիմնահարցեր:

ուսակ լինի՝

- Ս աշխատել թիմում, ավելին՝ այն ղեկավարելու,
- Ս մասնագիտական գործունեության ընթացքում բացահայտելու Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրները, գնահատելու դրանք, ինչպես նաև առաջ քաշելու ճիշտ լուծումներ,
- Ս ինքնուրույն ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն՝ որոնք կողտեղվեն Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրների համադրմամբ,
- Ս աշխատելու այնպիսի միջավայրում, որտեղ մասնագիտական խնդիրները կկարողնա լուծել՝ հաշվի առնելով Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրները:

2.2. Դասընթացի աշխատատարության բաշխումն ըստ ուսումնական աշխատանքի տեսակների (ակադեմիական ժամերով)

Ուսումնական աշխատանքների տեսակները	Ամբողջը, ակ. ժամ.	Բաշխում ըստ կիսամյակների					
		1 Կիս.	2 Կ.	3 Կ.	4 Կ.	5 Կ.	6 Կ.
1	2	3	4	5	6	7	8
Ըստ կիսամյակի ընդհանուր դասընթացի ուսուցման ծանրաբեռնվածությունը							
<i>Հասարանային պարապմունքներ:</i>	16	16					
<i>Դասախոսություններ</i>	8	8					
Լաբորատոր աշխատանքներ							
<i>Սեմինարներ</i>	8	8					
Ինքնուրույն աշխատանք							
Անվտոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգարք)	ստուգարք	ստուգարք					

2.3. Առարկայի ծավալը՝ 16 ժամ, կրեդիտ՝ 3 ECTS:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

2.4 . Դասընթացի թեմատիկ պլան

Առարկայի բաժինները եւ թեմաները	Ընդհանուր (ակ. ժամ)	Դասախոսություններ (ակ. ժամ)	Պրակտիկ աշխ. (ակ. ժամ)	Սեմինարներ (ակ. ժամ)	Լաբորատոր (ակ. ժամ)	Այլ տեսակներ (ակ. ժամ)
1	2=3+4+5+6+7	3	4	5	6	7
Մոդուլ 1.						
Ներածություն						
Ըդհանուր		18		30		6

3. Դասընթացի թեմաները եւ ծավալները:

Ներածություն

«Ազգային անվտանգություն» ակադեմիական դիսցպլինի առարկայի եւ օբյեկտի ներկայացում, վերջինիս տեղն ու դերը իրավաքաղաքական համակարգում: Անդրադառնալ նաեւ, թե ի՞նչ մոտեցումներ էին որդեգրել Ազգային անվտանգության ռազմավարությունները՝ Արցախյան հիմնախնդրի լուծման վերաբերյալ:

Թեմա 1. Ազգային անվտանգության համակարգը

Ազգային անվտանգության համակարգը: Ազգային անվտանգության համակարգի նպատակները, հիմնական բաղադրիչները, կառուցվածքը, գործառույթները:

Ազգային անվտանգության տեսակները: Անհատը, հասարակությունը և պետությունը որպես ազգային անվտանգության օբյեկտ.

Ազգային անվտանգության ռազմավարությունը՝ որպես ազգային անվտանգության ապահովման հիմնարար փաստաթուղթ:

Ազգային անվտանգության ապահովման պետական ենթահամակարգ. Ազգային անվտանգության ապահովման ոչ պետական ենթահամակարգ.

Արտասահմանյան երկրների Ազգային անվտանգության հայեցակարգերը՝ ԱՄՆ, Միացյալ Թագավորություն, ԵՄ անդամ պետություններ, ՌԴ, Հարավային Կովկաս:

Թեմա 2. Ազգային անվտանգության սպառնալիքները

«Սպառնալիք» եզրույթի էությունը: Սպառնալիքների աղբյուրները:

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության սպառնալիքները:

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության արտաքին և ներքին սպառնալիքների հիմնական աղբյուրները:

Հայաստանի Հանրապետության ներքին և արտաքին անվտանգությանն ուղղված իրական սպառնալիքներ:

Ահաբեկչությունն ու արմատականությունը՝ որպես Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության սպառնալիք:

Թեմա 3. Ազգային անվտանգության նորմատիվ իրավական ապահովումը

Միջազգային իրավունքը որպես միջազգային անվտանգության ժամանակակից համակարգի հիմք: Միջազգային պայմանագրերը և միջազգային կազմակերպությունները միջազգային խաղաղության և անվտանգության ապահովման ոլորտում և դրանցում Հայաստանի Հանրապետության մասնակցության փորձը:

Ազգային անվտանգության ապահովման սահմանադրական հիմքերը: Ազգային անվտանգություն և մարդու իրավունքներ: Ազգային անվտանգության բնագավառը կարգավորող օրենսդրություն:

Ազգային անվտանգության մարմինների համակարգ: Պետական իշխանության լիազորությունները ազգային անվտանգության ապահովման բնագավառում:

Թեմա 4. Ազգային անվտանգության առանձին տեսակների ապահովման հիմքերը

Պետական և հասարակական անվտանգության ապահովման նպատակները, սկզբունքները, սուբյեկտներն ու օբյեկտները, հասարակական և քաղաքական անվտանգության տեսակները:

Հոգևոր անվտանգություն: Հայաստանի Հանրապետության հոգևոր անվտանգությանը և մշակութային ինքնության, ինքնիշխանության սպառնալիքները: Ավանդական, հոգևոր և բարոյական արժեքների, մշակույթի և պատմական հիշողության պաշտպանությունը: Պետական լեզվական քաղաքականություն և Հայաստանի Հանրապետության լեզվական անվտանգության ապահովում:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Էթնո-դավանական հակամարտությունները՝ որպես ազգային անվտանգության սպառնալիք

Ռազմական անվտանգություն: Հայաստանի Հանրապետության պետական քաղաքականությունը ազգային պաշտպանության և ռազմական զարգացման ոլորտում: Հայաստանի Հանրապետության ռազմական քաղաքականության առանձնահատկությունները արդի աշխարհաքաղաքական փուլում: Հավաքական անվտանգության հայեցակարգը միջազգային իրավունքում: Հավաքական անվտանգության տարածաշրջանային կազմակերպություններ (ՀԱՊԿ, ՆԱՏՕ և այլն):

Էներգետիկ անվտանգություն: Էներգետիկ աշխարհաքաղաքականության և էներգետիկ անվտանգության տեսական-մեթոդաբանական հիմքերը:

Տեղեկատվական անվտանգություն: Հայաստանի Հանրապետության տեղեկատվական անվտանգության սկզբունքները, նպատակները, սպառնալիքները և դրանց հակազդումը: Կիբեռահարեկչություն: Միջազգային համագործակցություն տեղեկատվական անվտանգության ապահովման համար:

Տնտեսական անվտանգություն: Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական անվտանգության սկզբունքները, նպատակները, սպառնալիքները և դրանց հակազդումը:

Անձնական անվտանգություն: Ազգային անվտանգության հայեցակարգ և էություն՝ ֆիզիկական և հոգևոր անվտանգություն, անչափահասների անվտանգությունը անձնական անվտանգության համակարգում:

Թեմա 5. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ապահովման քաղաքականությունը

Ազգային անվտանգության համակարգում կառավարման գործընթացները: Ազգային անվտանգության վրա ազդող պատճառների և գործոնների բացահայտումը: Ազգային ռազմավարական առաջնահերթությունների իրականացման ընթացքում առաջադրված նպատակներին հասնելու և ազգային անվտանգության խնդիրների լուծման համար անհրեժեշտ գործիքակազմը: Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ապահովման ուժերը և միջոցները:

Հայտնաբերված սպառնալիքներին դիմակայելու համար համակարգերի հայեցակարգային և նախագծային մոդելավորումը: Պաշտպանական համակարգի մոնիտորինգի և վերահսկման մեթոդները:

Հայաստանի Հանրապետության իրավական Թեմա 6. անվտանգության հայեցակարգ (նախագիծ)՝ որպես ազգային անվտանգության առանցքային բաղադրիչ

Հայաստանի Հանրապետության իրավական անվտանգության հայեցակարգում (նախագիծ) ներկայացվում են իրավական անվտանգության սահմանադրական երաշխիքները, Հայաստանի Հանրապետությունում իրավական անվտանգության երաշխավորման հիմնական խնդիրները եւ նպա-տակները, առաջնահերթությունները, ներքին եւ արտաքին սպառնալիքները, երկրի իրավական անվտանգության մարտահրավերներին դիմակայելու գործում հանրային իշխանության մարմինների անելիքները:

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Թեմա 7. անվտանգության ռազմավարությունների համեմատակ վերլուծություն

Ուսումնասիրվելու եւ համադրվելու են Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ռազմավարությունների կառուցվածքը, փաստադրժերի ընդունման նպատակները եւ ներածությունները, ինչպես նաեւ տվյալ փաստադրժերին կից ուղերձները՝ մի կողմից ՀՀ վարչապետի եւ ազգային անվտանգության ռազմավարության նախագծի մշակման հանձնաժողովի նախագահի (2007 թվական), մյուս կողմից էլ՝ ՀՀ վարչապետի (2020 թվական): Քննարկվելու են դրանց առանցքային նմանություններն ու տարբերությունները:

4. Գրականության ցանկ

Հիմնական՝

1. «Պետության եւ իրավունքի տեսություն: Ուսումնական ձեռնարկ»/Հեղ. խումբ; Գիտ. խմբ.՝ Ա. Ղամբարյան, Մ. Մուրադյան.-3-րդ լրամաշակված հրատ.-Եր.: «Լուսարաց հրատարակչատուն», 2018. – 688:
2. Кардашова, И. Б. Основы теории национальной безопасности: учебник для вузов / И. Б. Кардашова. — 3-е изд. — Москва: Издательство Юрайт, 2023. — 334 с. — (Высшее образование). — ISBN 978-5-534-15789-5. — Текст: электронный // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. — URL: <https://urait.ru/bcode/509729>
3. Зеленков, М.Ю. Основы теории национальной безопасности: учебник для студентов вузов / М.Ю. Зеленков. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2017.- 295 с. - ISBN 978-

ԲՄԿ ՊՈՒՇ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

5-238- 02801-9. - Текст: электронный. -
URL: <https://znanium.com/catalog/product/1028460>.

4. 3. Овчинников, А. И. Основы национальной безопасности: учебное пособие / А. И. Овчинников, А. Ю. Мамычев, П. П. Баранов. — 2-е изд. — Москва: РИОР: ИНФРА-М, 2019. — 224 с. — (Высшее образование). — ISBN 978-5-369-01592-6. — URL: <https://znanium.com/catalog/document?id=342017> (дата обращения: 16.02.2021). — Режим доступа: электрон.-библ. система «Znanium.com», требуется авторизация.
5. 4. Савицкий, А.Г. Национальная безопасность. Россия в мире: учебник для студентов вузов / А.Г. Савицкий. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2017. - 463 с. - ISBN 978-5-238- 02307-6. - Текст: электронный. - URL: <https://znanium.com/catalog/product/1028891>.

6. «Ազգային անվտանգության հիմնախնդիրները»: Դասախոսություններ^{1/ Վ.Կ. Աթոյան}.- Եր.: «Տնտեսագետ» հրատարակչություն, 2014, 154 էջ:

Լրացուցիչ գրականության ցանկ՝

1. «ՀՀ ազգային անվտանգության ուղղվածության եւ նորմատիվ իրավական ակտերի կոլիգիաները», Արթուր Ղամբարյան, Հայ-ռուսական համալսարանի Լրաբեր, 3(36)2020:
2. «Երկրի իրավական անվտանգության երաշխավորումը որպես սահմանադրական ժողովրդավարության հաստատման կարեւոր գրավական», Գագիկ Հարությունյան,
3. ՀՀ ՊՆ Դրաստամատ Կանայանի անվան Ազգային ուղղվածության հետազոտությունների ինստիտուտի Ռազմագիտական հանդես 2-3 (52-53) 2007², «Ազգային անվտանգությունը՝ կայուն ժողովրդավարական զարգացմամբ»:
4. «Հայաստանի հին եւ նոր Ազգային անվտանգության ուղղվածությունների համեմատական վերլուծություն»³, Տիգրան Գրիգորյան, «Իրազեկ քաղաքացիների միավորում»:
5. «Նոր մոտեցումներ ՀՀ ազգային անվտանգության խնդրին», Երեւանի Պետական Համալսարան Սահմանադրական Տնտեսագիտության Գիտավերլուծական Կենտրոն – 2022 թվական:

¹ <https://library.asue.am/open/752.pdf>

² <https://razmavaraget.files.wordpress.com/2007/02/2007-2-3.pdf>

³ <https://uic.am/10726>

ԲՄԿ ՊՈՒՇ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

6. Давтян В. Интеграция в международные транспортные коридоры как главный вызов транспортной безопасности Армении // Армянский политологический журнал. 2015. № 2, с. 129-146.
7. Давтян В. Транспортно-логистическая ситуация на Южном Кавказе: железнодорожные войны // Мировая экономика и международные отношения. 2017. Т. 61, № 7, с. 93-100.
8. Ազգային անվտանգություն. հասկացությունը, էությունը, ձևավորումը, առաջնահերթությունները, Աղայան Ա., Եր., «Նորավանք» ԳԿՀ, 2002, էջ 8-15:
9. «Հայաստանի Հանրապետության Անվտանգության խորհրդի կազմի եւ կառուցվածքի իրավաքաղաքական հիմնախնդիրները»⁴, Հրանտ Սարկիսով, ՀՀ ՄԴ տեղեկագիր 3(107)2022, էջ 129
10. «Անվտանգության խորհրդի նախագահը խորհրդարանական կառավարման հանրապետություններում. Հանրապետության նախագահ, թե՛ վարչապետ՝ իրավաքաղաքական հիմնախնդիրները»⁵, Հրանտ Սարկիսով, «Արդարադատություն» հանդես, 2023 Հուլիս 1(58), էջ 40
11. «Լաութսին եւ այլք ընդդեմ Իտալիայի»⁶ Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանի Մեծ պալատի որոշումը (Grand Chamber: Case of Lautsi and others v. Italy):

Նորմատիվ իրավական ակտեր

1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն
2. Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ռազմավարություն՝ ընդունված 2007 թվականին:
3. Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ռազմավարություն՝ ընդունված 2020 թվականին:
4. National Security Act of 1947⁷ (USA) («Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների Ազգային անվտանգության մասին օրենք»):

⁴ https://www.concourt.am/pdf/uploads/64353662d8f5f_3.107.2022.pdf

⁵ https://ardaradatutyunjournal.com/wp-content/uploads/2023/07/Hamar-1-58-2023-verj-10.07.23-40-46.pdf?fbclid=IwAR21TBm-q7gcDwUqrxHkFKxV_OrckAdkFFonIeEKKfd7EhWyKpCEs4fIRCA

⁶ <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%5B%22001-104040%22%5D%7D>

⁷ [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\).](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC).)

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

5. Հայաստանի Հանրապետության իրավական անվտանգության հայեցակարգ (նախագիծ)⁸:
6. Անվտանգության խորհրդի կազմավորման եվ գործունեության մասին օրենք
7. Արտաքին հետախուզական գործունեության և արտաքին հետախուզության ծառայության մասին օրենք
8. Պետական սահմանի մասին օրենք
9. Հատուկ պետական պաշտպանության ենթակա անձանց անվտանգության ապահովման մասին օրենք
10. Ահաբեկչության դեմ պայքարի մասին օրենք
11. Ազգային անվտանգության մարմինների մասին օրենք

Էլեկտրոնային ռեսուրսներ՝

1. <http://parliament.am> ՀՀ ԱԺ
 2. <https://www.gov.am/am/structure/> ՀՀ Կառավարություն
 3. <https://www.primeminister.am/hy/> ՀՀ Վարչապետ
 4. <https://www.seco.am> ՀՀ Անվտանգության խորհրդի գրասենյակ
 5. <https://www.mfa.am/hy/> ՀՀ Արտաքին գործերի նախարարություն
 6. <https://www.sns.am/hy> ՀՀ ԱԱԾ
 7. <https://odkb-csto.org> ՀԱՊԿ
 8. <https://www.nato.int> ՆԱՏՕ
 9. <https://www.osce.org> ԵԱՀԿ
5. Հարցեր՝ ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքի համար
- Հարցաշար
1. Ի՞նչ է նշանակում «ազգային անվտանգություն» եզրույթը: Ե՞րբ է այն առաջին անգամ գործածվել, ո՞ւմ կողմից և ի՞նչ համատեքստում:

⁸ <https://www.e-draft.am/projects/259/about>

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

2. Որո՞նք են ազգային անվտանգություն հասկացության հիմնական սահմանումները:
3. Ազգային անվտանգության ապահովման համակարգը՝ էությունը, նպատակները, խնդիրները:
4. Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ապահովման սկզբունքները:
5. Որո՞նք են Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության բնագավառում գործող հիմնարար փաստաթղթերը:
6. Ազգային անվտանգության ռազմավարությունը ի՞նչ իրավական բնույթ (արժեք) ունի:
7. Ինչպե՞ս պետք է լուծել Ազգային անվտանգության ռազմավարության եւ այլ իրավական ակտերի միջև առաջած կոլիզիաները:
8. Ի՞նչ է իրենից ներկայացնում Անվտանգության խորհուրդը: Ի՞նչ կառուցվածք ունի Հայաստանի Հանրապետության Անվտանգության խորհուրդը:
9. Ի՞նչ կառուցվածք ունեն մինչեւ այժմ ընդունված Ազգային անվտանգության ռազմավարությունները:
10. Ի՞նչ է ազգային շահը եւ ինչպե՞ս է այն դասակարգվում:
11. Հայոց ցեղասպանություն. ե՞րբ է այն տեղի ունեցել (իրավաքաղական պատմություն): Ցեղասպանության ճանաչման ուղղված գործունեությունը:
12. Ո՞ր պետությունն է առաջինը ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, մինչեւ այժմ քանի՞ պետություն է ճանաչել: Ի՞նչ նորմատիվ իրավական ակտերով են ճանաչվել Հայոց ցեղասպանությունը:
13. Ինչպե՞ս է կարգավորվում Պետության եւ Հայաստանյաց առաքելական սուրբ եկեղեցու հարաբերությունները: Հայաստանյաց առաքելական սուրբ եկեղեցու տեղն ու դերը Հայաստանի Հանրապետության կյանքում:
14. Ի՞նչ է նշանակում ազգային եկեղեցի: Լաութսին եւ այլք ընդդեմ Իտալիայի Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանի Մեծ պալատի որոշումը:
15. Պետություն–Եկեղեցի փոխհարաբերության համատեքստում ինչպիսի՞ պետություն է Հայաստանի Հանրապետությունը: Մեկնաբանել ՀՀ Սահմանադրության 17, 18-րդ հոդվածները:
16. Ի՞նչ է նշանակում Ազգային անվտանգության սպառնալիք: Թվարկեք և ներկայացրեք մի քանիսը:
17. Որո՞նք են Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության ապահովման արտաքին և ներքին սպառնալիքները, վերջիններիս հիմնական աղբյուրները:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

18. Ի՞նչ է ահաբեկչությունը: Ինչպե՞ս հակազդել:
19. Որո՞նք են իրավական հայեցակարգ ընդունելու անհրաժեշտությունը: Ի՞նչ հիմնական նպատակներ է հետապնդում վերջինիս նախագիծը:
20. Ի՞նչ է նշանակում Հայաստանի Հանրապետության հոգևոր անվտանգությունը: Ի՞նչ սոցիալ իրավական խնդիրներ են առկա:
21. Էներգետիկ անվտանգություն. ի՞նչ է սա, ինչպե՞ս ապահովել այն:
22. Տեղեկատվական անվտանգություն. ի՞նչ է սա, ի՞նչ արդի հիմնախնդիրներ են առկա:
23. Տնտեսական անվտանգություն. ի՞նչ է սա և ինչպե՞ս լուծել վերջինից բխող հիմնախնդիրները:

Խնդիրներ

Խնդիր 1: ԱՄՆ ազգային անվտանգության հայեցակարգի առանցքային պնդումներից մեկն այն է, որ ԱՄՆ ազգային շահերը վեր են միջազգային իրավունքից:

Առաջադրանք: Վերլուծեք այս փաստը և ներկայացրեք վերջինիս ազդեցությունը միջազգային անվտանգության համակարգի վրա:

Խնդիր 2: Հասարակական հարաբերությունների արդի պայմաններում հաճախ իրավաքաղաքական խոսույթ է այն, որ բնիկ ազգության կենսական շահերը պետք է լինեն պետության ազգային շահերի համակարգային տարր:

Առաջադրանք: Վերլուծեք, արդյո՞ք ճիշտ է տվյալ պնդումը՝ ներկայացնելով «ազգություն», «ազգ» և «ժողովուրդ» կատեգորիաների փոխհարաբերությունները:

Խնդիր 3: Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության 2020 թվականի ռազմավարությունը քննարկվել և իգիտություն է ընդունվել Անվտանգության խորհրդի նիստի ընթացքում, այնուհետև հրապարակվել է Հանրապետության Վարչապետի և Անվտանգության խորհրդի պաշտոնական կայքէջերում:

Առաջադրանք: Վերլուծել և ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության Ազգային անվտանգության 2020 թվականի ռազմավարության տեղն ու դերը Հանրապետության նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգում:

6. Ստուգումների անցկացման ձեռք եւ գնահատման չափանիշները:

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ (ՍԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Խմբային քննարկում. Նպատակը՝ մտքերի փոխանակում կոնկրետ առաջադրված տեսական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գնահատման չափանիշները՝ տեսական պատրաստվածություն, հղումներ հեղինակներին, սեփական կարծիքի հիմնավոր եւ տրամաբանական փաստարկվածություն, ակադեմիական ակտիվություն, գիտական էթիկայի պահպանման կարողություն:

Ելույթներ ըստ թեմայի. Նպատակը՝ թեմայի կամ հարցի խորացված ուսումնասիրում:

Գնահատման չափանիշները՝ պատասխանի տրամաբանական կառուցում, տեսական եւ կիրառական գիտելիքների համադրում, օրինակներ բերելու ունակություն, տեսակետների պատճառաբանվածություն:

Ստուգաթք. Նպատակը՝ ստուգել ուսանողների գիտելիքները եւ ելույթների վերլուծության ունակությունը ստացված գիտելիքների արդյունքում: